

РОЛЬ І МІСЦЕ ДІЛОВОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

THE ROLE AND PLACE OF BUSINESS ENGLISH IN THE FUTURE TRANSLATORS TRAINING

Долинський Є.В.,

orcid.org/0000-0003-4074-4648

доктор педагогічних наук, доцент,

професор кафедри германської філології та перекладознавства
Хмельницького національного університету

Англійська мова є найпоширенішою мовою міжнаціонального ділового спілкування. У багатьох закладах вищої освіти з'явився і вивчається предмет «Ділова англійська мова». Сучасна ділова англійська мова є невід'ємною частиною бізнес-стратегії та розглядається як складова частина переговорного процесу та бізнес-плану. «Ділова англійська мова», «Переклад офіційно-ділових документів», «Переклад міжнародних договорів» входять у широке коло предметів професійної підготовки майбутніх перекладачів в університеті. Навчання ділової англійської мови, що включає такі аспекти, як ділова комунікація, ділова кореспонденція, переклад (усний і письмовий, основи теорії перекладу), усна розмовна практика, набуває великого значення в процесі професійної підготовки майбутніх перекладачів англійської мови.

Необхідність підготовки конкурентоздатних фахівців для роботи у сфері бізнесу, торгівлі, економіки, які досконало володіють іноземними мовами і здатні вступити в комунікацію, співпрацювати із закордонними партнерами, ставить перед закладами вищої освіти певні завдання, що повинні сприяти поліпшенню методики проведення занять, актуалізації та реалізації особистісного потенціалу майбутніх перекладачів.

Ділова англійська мова слугує для спілкування в державно-політичному, громадському й економічному житті, законодавстві, у сфері управління адміністративно-господарською діяльністю. Специфіка офіційно-ділового стилю, що відноситься до ділової мови, полягає у певних стильових рисах, що притаманні лише йому, а саме: нейтральний тон викладу змісту лише у прямому значенні; точність та ясність повинні поєднуватися з лаконічністю, стислістю й послідовністю викладу фактів; документальність, наявність реквізитів; наявність усталених одноманітних мовних зворотів, висока стандартизація вислову; сувора регламентація тексту; для чіткої організації текст поділяється на параграфи, пункти, підпункти. Під час вивчення дисципліни «Ділова англійська мова» студенти повинні виконувати завдання, що мають прикладний характер: скласти резюме; написати лист-подяку; написати лист-клопотання, розробити презентацію товару чи послуг.

Ключові слова: ділова англійська мова, переклад, підготовка майбутніх перекладачів, методика викладання іноземних мов, офіційно-діловий стиль, види офіційних документів.

English is the most common language of international business communication. The subject of "Business English" has been contacted and studied in many higher education institutions. Modern "Business English" is an integral part of business strategy and is seen as part of the negotiation process and business plan. "Business English", "Translation of official business documents", "Translation of international agreements" are among the university subjects of future translators professional training. Learning business English, which includes aspects such as business communication, business correspondence, translation (oral and written, basics of translation theory), oral conversational practice, becomes important in the process of future English translators professional training.

The need to train competitive professionals to work in business, trade, economics, fluent in foreign languages and able to communicate, cooperate with foreign partners, puts before higher education institutions certain tasks that should improve the methodology of training, updating and implementation of future translators personal potential.

Business English is used for communication in state and political, social and economic life, legislation, in the field of administrative management and economic activities. The specificity of the official business style related to business language lies in certain stylistic features that are unique to it, namely: a neutral tone of content presentation only in the literal sense; accuracy and clarity must be combined with conciseness, brevity and consistency of facts presentation; documentation, availability of details; the presence of established monotonous speech, high standardization of expression; strict regulation of the text; for a clear organization, the text is divided into paragraphs, paragraphs, sub-paragraphs. When studying the discipline "Business English" students must perform tasks that have an applied nature: write a resume; write a letter of thanks; write a letter of request, develop a presentation of goods or services.

Key words: business English, translation, future translators training, methods of foreign languages teaching, official business style, types of official documents.

Постановка проблеми. Якісні зміни в економічному житті країни, розвиток підприємницької діяльності, розширення зовнішньоекономічних зв'язків підприємств і вихід на міжнародний ринок – усе це великою мірою залежить від інте-

лекту, кваліфікації і професіоналізму співробітників фірм, банків, підприємств і компаній. Виникла необхідність у підготовці конкурентоспроможних фахівців для роботи у сфері бізнесу, торгівлі, економіки, які досконало володіють іноземними

мовами і здатні вступати в комунікацію, співпрацювати із закордонними партнерами. Успішність діяльності компаній залежить від налагодження і встановлення дружніх, ділових партнерських взаємин. Для досягнення ефективної діяльності персоналу компанії необхідно розвивати навички й уміння ділової комунікації, основою якої є ділова англійська мова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні аспекти навчання перекладу розглянуто в дослідженнях І. Алексєєвої, В. Карабана, Р. Міньяр-Белоручева, Г. Мірама, Л. Черноватого.

Підготовка майбутніх перекладачів для здійснення галузевого перекладу становить науковий інтерес для Н. Білоус, І. Колодія (авіаційна галузь), І. Блощинського, А. Янковця (військовий переклад), С. Панова, М. Прадівляного (технічні перекладачі), Р. Тарасенка (аграрна галузь).

На потребі високої якості й сучасного змісту професійної підготовки майбутніх перекладачів наголошують і в міжнародних освітніх документах, зокрема: «Хартія перекладача» (Translator's Charter) (1963 р.); «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти» (Common European Framework of Reference for Language) (2001 р.); освітній програмі «Європейський магістр з перекладу» (The European Master's in Translation) (2006 р.); «Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи щодо ключових компетентностей для освіти впродовж життя» (Recommendation of the 27 European Parliament and of the Council on Key Competences for lifelong learning) (2008 р.); «Європейських стандартах і рекомендаціях для гарантії якості вищої освіти» (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) (2015 р.) [4, с. 26–27].

Про актуальність вирішення проблеми поліпшення якості професійної підготовки майбутніх перекладачів свідчать численні публікації науковців. Особистісні якості майбутніх перекладачів та їхній вплив на професійну діяльність досліджували: Н. Соболев (індивідуальний стиль спілкування перекладача), О. Шупта (готовність до професійної творчої діяльності), Н. Абабілова (формування конкурентоздатності), Є. Бесєдіна (модернізація професійної підготовки), М. Головань (професійна компетентність), О. Нестерова (інформаційна культура), О. Павлик (підготовка до офіційно-ділового мовлення), Л. Тархова (формування пізнавальної самостійності), Ж. Таланова (формування професійного світогляду). Існує необхідність інтенсифікації вивчення ділової англійської мови майбутніми

перекладачами в процесі університетської підготовки [4, с. 27].

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні важливості ділової англійської мови для майбутнього перекладача, характеристиці видів ділових документів та реалізації вивчення ділової англійської мови майбутніми перекладачами в процесі професійної підготовки. Для досягнення поставленої мети потрібно виконати такі завдання: проаналізувати види ділового стилю мовлення; охарактеризувати основні інформаційні матеріали офіційно-ділового характеру; визначити роль і місце перекладача у забезпеченні міжкультурної комунікації; запропонувати методичні напрями та прийоми для інтенсифікації вивчення ділової англійської мови майбутніми перекладачами.

Виклад основного матеріалу. Перекладач у своїй діяльності дуже часто має справу з текстами, що належать до офіційно-ділового, публіцистичного і рідше наукового стилю. І. Гальперін виділяє такі види ділового стилю: мова ділових документів; дипломатична мова; мова військових документів [3].

В основу наших досліджень покладено вміння і навички роботи з текстами, що належать до офіційно-ділового стилю, який має три підстиля: законодавчий, дипломатичний і адміністративно-канцелярський. Йому властиві такі загальні стилістичні риси, як точність, що не допускає іншого тлумачення, імперативність, стандартизованість вираження, логічність, об'єктивність, неемоційність, стереотипність, конкретність, безособовість, узагальненість, ясність, строгість.

Договори, контракти, угоди, ділові листи, що виконують офіційно-суспільну функцію, являють собою тексти з постійною композиційною схемою і мають раціонально-логічну структуру. Інструкції мають більш-менш чітку, але завжди обов'язкову інформаційну модель. І. Гальперін підкреслює, що «майже кожен офіційний документ має власний композиційний малюнок» [3, с. 328]. Так, наприклад, можна виділити рамковий малюнок листа, наявність традиційних виражень – штампів зачину і кінцівки. Характерними кінцівками для сучасних ділових листів є такі стандартні вирази та речення: *Yours, etc, Yours sincerely, Yours truly, Best wishes, We look forward to welcoming you to the Ukraine and hope you will have an enjoyable and successful stay* [12].

Серед величезної розмаїтості інформаційних матеріалів, з якими працює перекладач, особливе місце займають довідково-інформаційні документи, а саме: ділові листи, факси, електронні повідомлення, телефонограми, протоколи.

1) Ділові документи поділяються (за класифікацією В. Калюжної) на: 1) інформативні (записки, звіти, повідомлення, листи, описання товарів тощо); 2) регламентуючі (статути, договори, контракти, угоди тощо); 3) підсумкові (резольюції тощо); 4) резюмуючі (протоколи зустрічей тощо) [6].

Ділове листування – це узагальнена назва різних за змістом документів, що виступають інструментом оперативного інформаційного обміну між організаціями. Змістом ділового листування можуть бути запити, повідомлення, угоди, претензії, нагадування, вимоги, роз'яснення, підтвердження, прохання тощо. Обов'язковими реквізитами ділового (службового) листа є адреса відправника, вихідний номер, адреса одержувача, дата, вступне звернення з питання, текст листа, заключне вітання. Текст листа може бути простим чи складним: прості листи складаються зі вступу і висновку, складні листи містять вступ, основну частину (доведення) і висновок. Діловий лист міжнародного зразка має такий склад і розташування реквізитів:

(1) *Letter head (Sender's address)*, (2) *Reference*; (3) *Date*; (4) *Special mailing indication*, (6) *Inside address*, (7) *For the attention of*, (8) *Salutation*, (9) *Subject (Re.:)*, (10) *Body of the letter*, (11) *Close*, (12) *Signature*, (13) *Initials of persons in charge*, (14) *Enclosures*, (15) *Copies*, (16) *PostScript (P. S.)* [12].

Із розвитком ринкових відносин збільшився потік рекламно-інформаційних матеріалів [2], з якими має справу перекладач. Вони існують у вигляді інформаційного листа, комерційної пропозиції, рекламного листка, буклету, проспекту, каталогу, прес-релізу. Охарактеризуємо деякі з них.

Інформаційний лист (*information letter*) – лист, що коротко інформує про фірму, напрями діяльності, а також містить конкретну пропозицію кореспонденту.

Комерційна пропозиція (*business proposal*) – дуже близька за змістом до інформаційного листа. Як правило, направляється кореспонденту, що вже знає про діяльність фірми за попередніми контактами, угодами або повідомленнями.

Рекламний лист (*a flyer; booklet*) – несе суто рекламну інформацію про конкретний товар або послугу, іноді забезпечується дотепними малюнками, що запам'ятовуються, рекламними слоганами;

Прес-реліз (*press release*) – матеріал, призначений для роздачі представникам преси на виставках, презентаціях, благодійних акціях: короткі дані про фірму, про найбільш представницьку продукцію, про перспективи розвитку фірми, а також дані про благодійну діяльність [11, с. 68].

Такий інформативний тип текстів становить велику частину роботи перекладачів у міжнародних організаціях, багатонаціональних компаніях, приватних фірмах і перекладацьких агентствах.

Під типом текстів розуміють також «різні групи текстів, що належать до одного функціонального стилю мовленнєвої діяльності, але різняться за предметно-змістовними, денотативними характеристиками. Так, тексти офіційно-ділового стилю поділяються на управлінські, юридичні, військові, комерційні, економічні і дипломатичні» [7]. У науковому стилі виділяють типи текстів гуманітарних і технічних наук, а в публіцистиці – типи політичних, економічних, правових, морально-естетичних, мистецтвознавчих і деяких інших аспектів.

Перекладач повинен знати, що кожний із виділених типів текстів реалізується у певних жанрах. Якщо поділ на типи текстів здійснюється з опорою на предметно-змістовні характеристики текстів, то поділ текстів за жанрами відбувається з опорою на їхні композиційні і стилістичні особливості. У різних типах текстів виділяються різні жанри. Наприклад, в офіційно-діловому стилі в типі військових текстів виділяються накази, повідомлення, рапорти тощо, у дипломатичному – ноти, заяви, угоди, договори, декларації тощо [11, с. 67].

У світлі сучасних тенденцій розвитку перекладач, місія якого полягає у посередництві між двома соціумами і культурами, поряд зі знанням основ економіки, бізнесу і права, що даються як на заняттях із відповідних дисциплін, так і з ділової англійської мови, повинен для ефективної ділової комунікації знати міжкультурні відмінності партнерів по комунікації, культурні цінності, закладені в основу їхньої поведінки. Розвиток міжкультурних навичок дає можливість комфортно почувати і правильно поводитися з партнерами, представниками інших культур, відмінних від власної [14].

У зв'язку із цим перекладач повинен не лише володіти іноземною і рідною мовами, а й знати і володіти всіма вміннями ділової комунікації, володіти предметною галуззю, тобто у нього повинні бути сформовані всі складники комунікативної компетенції, до яких належать: лінгвістичний компонент (знання фонетичних, лексичних, граматичних і текстуальних моделей мовної системи); дискурсивний компонент (знання різних мовних моделей, типів мовлення й умінь використовувати їх залежно від комунікативної ситуації); референтний компонент (володіння певним досвідом, уявленнями про предмети і явища навколишнього світу, про їхні взаємозв'язки); соціально-культурний компонент (знання

суспільних правил і норм взаємодії між індивідами, а також знання історії культури носіїв мови). Усі ці компоненти в процесі комунікації взаємодіють один з одним [11, с. 57].

З урахуванням власних досліджень та орієнтуючись на напрацювання О. Акімової [1], Є. Ільїна [5], А. Маркової [8] та ін., використовуються такі конкретні методичні напрями формування потреб і мотивів вивчення ділової англійської мови майбутніми перекладачами в процесі професійної підготовки:

1. *Удосконалення змісту навчання.* Саме зміст є «...важливим джерелом активізації пізнавальних інтересів» [8]. Щоб збудити у студента пізнавальні інтереси, викликати бажання вчитися й розвиватися, необхідно дібрати відповідний матеріал, продумати його обсяг і способи подачі. З огляду на це, були запропоновані програмні матеріали з вивчення деяких курсів («Науково-технічний переклад», «Ділова англійська мова»), розроблено комплекс завдань для самостійної роботи студентів («Переклад офіційно-ділових текстів», «Практика перекладу англійської мови», «Військовий переклад»). «Зміст навчання потрібно формувати в двох напрямках: забезпечити становлення особистості студентів у сукупності його індивідуальних якостей і особливостей, у конкретній сфері соціального досвіду, яка надалі буде змістом і засобом його майбутньої професійної діяльності» [13]. Через це навчальні завдання, які пропонуються студентам, повинні бути наближені до умов їхньої майбутньої професійної діяльності. Студенти – майбутні перекладачі повинні відчувати, що саме методика проведення заняття сприяє розвитку, актуалізації та реалізації їхнього особистісного потенціалу.

2. *Організація навчальної діяльності з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ).* На початковому етапі вивчення будь-якої теми необхідно сформулювати основну мету заняття, практичну значущість використання ІКТ для вирішення конкретного перекладацького завдання. Необхідно також продемонструвати традиційні способи виконання таких завдань та показати можливості і переваги використання ІКТ для подолання перекладацьких труднощів. Потрібно з'ясувати, що студентам необхідно знати та вміти у роботі з ІКТ, яких знань та вмінь їм бракує для успішного вирішення перекладацьких завдань. Використання ІКТ забезпечує застосування таких методів, як наочні, словесні, практичні, інтерактивні, дасть змогу перевести репродуктивну активність студентів у продуктивну, відкрити шлях до прояву творчості кожної особистості.

3. *Інноваційні форми організації занять* (заняття-конференція, заняття-екскурсія, переговори, зустріч, круглий стіл, симуляційні тренінги, проблемні ситуації, дискусії), під час яких використовуються ІКТ.

4. *Колективна форма діяльності.* У деяких навчальних ситуаціях групова форма навчальної діяльності створює кращу мотивацію, ніж індивідуальна (ділове листування через e-mail, спілкування за допомогою Skype, Chat та ін.), що дає змогу долучити до активної роботи навіть пасивних студентів.

5. *Оцінка результатів навчальної діяльності.* Формуванню позитивної мотивації сприяє об'єктивне оцінювання навчальної діяльності студентів. Засоби ІКТ за допомогою спеціальних контролюючих чи тестових програм забезпечують адекватне оцінювання знань студентів [9].

Особливістю моделювання комунікативних ситуацій для професійно орієнтованого навчання є те, що викладач повинен пропонувати такі навчальні ситуації, які є професійно цінними для студента, задовольняти його пізнавальний інтерес із фахового спрямування підготовки, а саме: вміння реалізувати такі комунікативні наміри, як розпочати і вести бесіду, правильно висловити та аргументувати свої погляди на ту чи іншу проблему, поцікавитися інформацією, уточнити факти або дані, попросити в чомусь допомогти чи запропонувати свою допомогу тощо [10].

Подамо приклади завдань, які найчастіше використовувалися як на практичних заняттях, так і під час самостійної роботи студентів і, на нашу думку, є найбільш ефективними: 1. Відповісти на лист-запит та надіслати бізнес-партнерам детальний прайс-лист і каталог із новою продукцією. 2. Студентам пропонувалося скласти іноземною мовою привітання групі іноземних туристів, які завітали на підприємство, та провести ознайомчу екскурсію. 3. Зателефонувати бізнес-партнеру, домовитися про зустріч, запропонувати ознайомитися з новою продукцією та запросити на виставку, де будуть представлені нові зразки (максимальна чіткість та інформативність висловлювань). 4. Скориставшись електронною поштою, надіслати бізнес-партнерам запрошення з приводу відкриття нового торгового комплексу, вказати час та адресу (використання графічного редактора, e-mail, програми Paint, PowerPoint для створення художньої листівки). 5. За допомогою ІКТ підготувати слайди для презентації нової продукції підприємства (робота у PowerPoint). 6. Студентам пропонувалося підготувати презентацію зі звуковим супроводом (робота у PowerPoint). 7. Підготувати рекламу будь-якої

продукції чи фірми; придумати слоган; забезпечити звуковий супровід (студент може вибирати продукцію самостійно за власним бажанням; використання графічного редактора, e-mail, програми Paint) [9].

Використання подібних творчих ситуацій сприяло переходу від освітньої діяльності студентів у професійну. Такі умови сприяли стимулюванню творчих здібностей особистості студента, його власного потенціалу, а тому можуть розглядатися як фактор інтенсифікації освітньої діяльності студентів.

Під час вивчення дисципліни «Ділова англійська мова» студенти отримували такі завдання, які мали прикладний характер: скласти резюме; написати лист-подяку; написати лист-клопотання для відкриття туристичної візи і надіслати листи, скориставшись електронною поштою. Вправа 1. *Підготовка до відрядження.* Завдання 1. Необхідно знайти всю необхідну інформацію про фірми, з якими планується укласти договори про співпрацю, та підготувати звіт для керівництва. Завдання 2. Потрібно забронювати квитки на літак, замовити номери в готелях, у яких планується зупинитися під час відрядження, через мережу Інтернет. Завдання 3. Підготувати презентацію про нову продукцію, яку планують представити на європейському ринку, та про роботу власної компанії. Вправа 2. *План відрядження.* Скласти план відрядження, який передбачає: зустрічі з бізнес-партнерами, візити на підприємства, підписання контрактів. Вправа 3. *Ознайомчі екскурсії.* Скласти перелік історичних пам'яток, визначних місць, які можна відвідати, скласти маршрут та подати для погодження з керівництвом. Вправа 4. *Звіт.* Після повернення з відрядження підвести підсумки та результати роботи, підготувати загальний звіт

для представлення на засіданні ради директорів компанії (робота в групі) [10].

Активна участь студентів і викладачів у змодельованих ситуаціях професійно орієнтованого спілкування, проведення таких занять неможливі без попереднього опрацювання ними теоретичного матеріалу з певного ситуативно-тематичного циклу, тому вимагають ґрунтовної самостійної роботи, опрацювання додаткової інформації (види переговорів, мовного етикету тощо) у позааудиторний час. Постійне моделювання професійно орієнтованої діяльності вимагало залучення ІКТ, які відтворювали реальні умови виконання професійних завдань, наприклад: 1) переклад судових процесів та засідань; 2) бізнес-тренінги; 3) ділові переговори тощо.

Висновки. Професійно-ділове спілкування, яке характеризує діяльність перекладача, є багатофункціональним, володіє комунікативною, інтерактивною й перцептивною функціями. Воно дає змогу виділити види діяльності перекладача із застосуванням знань із ділової англійської мови: 1) створювати тексти-переклади різних жанрів і типів для забезпечення міжкультурної ділової комунікації; 2) задовольняти інформаційні, пізнавальні і комунікативні потреби через створювані тексти-переклади; 3) сприяти створенню сильної і стійкої структури комунікативно-пізнавальної мотивації фахівця; 4) здійснювати референцію і тематичну орієнтацію джерел; 5) проводити селекцію інформації, виділяти головну і корисну; 6) оформляти інформацію перекладного тексту; 7) готувати і проводити різні форми ділової комунікації; 8) налагоджувати комунікативну взаємодію для обміну інформацією; 9) формувати інформаційну культуру суб'єктів і організацій у цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акімова О.В. Формування мотивації творчого мислення майбутнього вчителя. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія «Педагогіка і Психологія»*. 2003. Вип. 8. С. 19–23.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. Київ : Либідь, 1998. 554 с.
3. Гальперин І.Р. Грамматические категории текста. Москва : АПН СССР. 1977. Т. 36. № 6. 646 с.
4. Долинський Є.В. Теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх перекладачів в інформаційно-освітньому середовищі університету : дис. ... док. пед. наук : 13.00.04 ; Національна академія Державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2019. 531 с.
5. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. Санкт-Петербург : Питер, 2000. 512 с.
6. Калюжная В.В. Стиль англоязычных документов международных организаций. Киев : Наукова думка, 1982. 122 с.
7. Кыркунова Л.Г. Официально-деловых тексты в аспекте функционально-смысловых типов речи : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.01 ; Пермский государственный университет. Пермь, 2007. 220 с.
8. Маркова А.К., Матис Т.А., Орлов А.Б. Формирование мотивации учения : книга для учителя. Москва : Просвещение, 1990. 192 с.
9. Мацюк О.О. Формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 ; Хмельницький національний університет. Хмельницький, 2011. 210 с.

10. Морська Л.І., Черній Л.В. Моделювання мовленнєвих симуляцій для формування вмінь іншомовного професійно орієнтованого спілкування. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/№163/№163p131-136.pdf (дата звернення: 15.07.2021).

11. Павлик О.Б. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх перекладачів до використання офіційно-ділового мовлення : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 ; Національна академія Державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2004. 195 с.

12. Слепович В.С. Деловой английский. Business communication : учебное пособие. Минск : ТетраСистемс, 2002. 256 с.

13. Хомич Л.О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів. Київ : Магістр-S, 1998. 200 с.

14. Pilbeam A. Language skills and culture - approach to corporate language training in Europe. *Current Trends in Business English*. Moscow, 1997. 274 p.

УДК 81'37:82-97

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.17-2.7>

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА АПОСТОЛЬСЬКИХ ТА ПАТРІАРШИХ ПОСЛАНЬ: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ

SEMANTIC STRUCTURE OF THE APOSTOLIC AND PATRIARCH'S EPISTLES: COMPARATIVE ANALYSIS

Жарікова Ю.В.,

orcid.org/0000-0002-0001-5339

*кандидат філологічних наук, доцент,
декан факультету грецької філології та перекладу
Маріупольського державного університету*

Хрімлі П.С.,

orcid.org/0000-0002-1028-3142

*старший викладач кафедри історії та права
Донецького національного технічного університету*

У статті проаналізовано специфіку розвитку Апостольських та Патріарших послань у православної церковній традиції. Зазначено, що унікальною особливістю семантики релігійних послань є існування феномену подвійного компоненту в його структурі: теологічного елементу та культурного елементу. Теологічний компонент указує на християнство як на релігію Одкровення, яке передане у вигляді семантичної структури: джерело – інформація – адресат. Культурний компонент релігійних послань зумовлений мовою написання – грецьким койне II в. та елементами візантійського літературного субстрата. Головну увагу акцентовано на єдиній семантичній структурі, яка притаманна для Апостольських та Патріарших послань. Усі елементи структури повторюються з незначними відмінностями, які зумовлені різним адресатом, метою та історичним контентом часу виникнення послань. Акцентовано увагу на тому, що стилістика послань бере початок у візантійській літературній традиції, формує стиль Апостольських послань та через цитування впливає на стиль Патріарших послань, що надає текстам стандартизованості та канонічності. Таким чином, стиль послань зберігає стандартну семантичну композицію з обмеженим лексичним набором, у тому числі з теологічною термінологією і стійким лексичним уживанням та вживанням узуальних виразів. Канонічність лексичного вживання характеризується частим використанням термінів – визначених теологічних понять що до природи Бога та віри Церкви, що мають незмінну семантичну природу, а також використанням узуальних виразів і цілих речень. Акцентовано, що Апостольські та Патріарші послання, будучи релігійними посланнями вищої авторитетності Церкви, мають єдину семантичну структуру, зумовлену природою Одкровення Бога в християнській традиції і візантійською літературною традицією.

Ключові слова: Апостольські послання, Патріарші послання, семантична структура, подвійний феномен структури релігійного послання, стандартизованість тексту, канонічність.

The authors analyze the specifics of the Apostolic and Patriarchal Epistles in the Orthodox church tradition. It is noted that the unique feature of the semantics of religious Epistles is represented by the existence of the phenomenon of a double component in its structure - the theological element and the cultural one. The theological component points to Christianity as a religion of Revelation, which is transmitted by the scheme or the semantic structure: source – information – addressee. The cultural component of religious Epistles is the language of writing – Greek koine of the second century and the elements of the Byzantine literary substrate. It is focused that the style of the epistles originates in the Byzantine literary tradition, forms the style of the Apostolic Epistles, and, through quotations, influences the style of the Patriarchal Epistles, which gives